

Marijana Togonal i Dubravka Pleše

Hrvatsko katoličko sveučilište, Rudarsko-geološko-naftni fakultet Zagreb

IZAZOVI U UČENJU I POUČAVANJU HRVATSKOGA KAO NASLJEDNOGA JEZIKA

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku najpopularnija iseljenička zemlja za Hrvate već je desetljećima Njemačka u kojoj živi najbrojnija hrvatska dijaspora u Europi. U Njemačku Hrvati počinju organiziranije i intenzivnije iseljavati 60-ih godina prošloga stoljeća, i to prije svega zbog ekonomsko-političkih razloga. Trend iseljavanja Hrvata u Njemačku nastavio se i u 21. stoljeću, osobito nakon otvaranja granica ulaskom Hrvatske u Europsku uniju 2013. Dok su sredinom prošloga stoljeća u Njemačku uglavnom iseljavali samci, pretežito radno sposobni muškarci, u novije vrijeme iseljavaju parovi, odnosno cijele obitelji. Ta promjena u karakteru i strukturi iseljavanja uvjetovala je i sve veći broj tzv. nasljednih govornika. Riječ je o posebnoj skupini govornika koja u multikulturalnoj i vižejezičnoj zajednici u kojoj živi materinski jezik nasljeđuje od svojih predaka, najčešće roditelja. Iako nasljedni govornici materinski jezik najčešće usvajaju u spontanim situacijama u krugu obitelji, određeni broj njih materinski jezik uči svjesno i planski – pohađanjem škola ili raznih tečajeva.

Sustavom Hrvatske nastave u inozemstvu hrvatsko Ministarstvo znanosti i obrazovanja omogućilo je institucionalno učenje i poučavanje hrvatskoga kao nasljednoga jezika u nizu zemalja u kojima žive i rade Hrvati. Tako se, primjerice, trenutačno nastava hrvatskoga jezika i kulture u Njemačkoj organizira na 165 nastavnih mjesta na kojima radi 40-ak nastavnika.

U ovome ćemo radu analizirati specifičnosti učenja i poučavanja hrvatskoga kao nasljednoga jezika u Njemačkoj te izazove s kojima se susreću nastavnici u svo- me radu, ali i polaznici nastave. Za potrebe rada provedeno je istraživanje među trima skupinama: roditeljima, djecom koja pohađaju nastavu hrvatskoga jezika i kulture te nastavnicima. Istraživanje je pokazalo da roditelji i djeca s jedne strane, te nastavnici s druge strane, na različite načine gledaju na mogućnost pohađanja nastave i učenja hrvatskoga jezika, na njene ciljeve, kao i realizaciju kurikulum predviđenih ishoda. Istraživanjem su također identificirane određene teškoće s kojima se u učenju i poučavanju hrvatskoga kao nasljednoga jezika susreću dionici nastavnoga procesa – učenici i nastavnici – čijim bi se otklanjanjem nastava bitno unaprijedila, a samim time i ciljevi i ishodi učenja lakše dosegli.